

**David Trojan, Českobrodsko. Majetkové proměny a osídlení jednoho regionu (13.-14. století),
Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin, Praha 2020**

David Trojan si za téma své práce zvolil zachycení vývoje osídlení a majetkových a společenských poměrů na Českobrodsku ve 13. – 15. století. V úvodní kapitole podává snad až příliš stručně cíle své práce, vymezuje zkoumaný region a podává přehled použitých pramenů. K tomu mám výhradu: Specializované edice nejsou prameny, pramen je onen formulář, který je v edici otištěn. Dále zmiňuje odbornou literaturu, na niž hodlá navázat (zmíněné práce M. Dvořáka a V. J. Mrvíka by zde měly být ocitovány (i když jsou v seznamu literatury v závěru práce) a charakterizuje „výchozí situaci“, tedy osídlení a společenské a majetkové poměry na počátku sledovaného období. Proč se D. Trojan zaměřil v dávno osídleném prostoru právě na období 13.-15. století, neuvádí, není proto zřejmé, zda byly důvodem předpokládané proměny (závažné proměny probíhaly i dříve) nebo stav dostupných pramenů. Je ovšem třeba konstatovat, že využil všechny prameny, které k tématu mohou poskytnout informace, ať již písemné, obrazové (mapy), hmotné (architektura, archeologické prameny), toponomastiku.

Druhá kapitola, „Ve středověké proměně“ podává analýzu zkoumaných jevů v průběhu 13. století. Hlavní roli v této době přičítá D. Trojan lokacím, či častěji relokaci sídel na německém právu, doložitelné především na biskupských statcích, sleduje vlastnické poměry v regionu, majetky místních vladyků, biskupské vlastnictví s centrem v (Českém) Brodě a majetky dalších církevních institucí. Dotýká se i sítě kostelů, k níž však nejsou pro tuto dobu ještě k dispozici potřebné prameny.

Ve třetí kapitole, „Českobrodsko lucemburského věku“, se D. Trojan již mohl opírat o větší počet písemných pramenů různé povahy, nejen v různé formě dochovaných listin a listů, ale také účtů, register papežských desátků a církevních úředních knih. Správně konstatuje, že do prvního půlstoletí lucemburského období spadá především závěrečná fáze středověké kolonizace regionu a objevují se první písemné zmínky o několika vsích v jižní části regionu. Pozdní doklady o nich vysvětluje absencí směny a tudíž i nutnosti písemného pořízení, což je možné, ale je také nutno brát v úvahu stav dochování pramenů (desky zemské). Prameny již také umožňují postihnout i povahu feudálních dávek a jejich proměnu (reluice), a také mimozemědělskou činnost sedláků, což vše D. Trojan zohledňuje. Díky lepší pramenné situaci mohl také již postihnout farní obvody. Zláštní pozornost oprávněně věnuje všeobecnému rozvoji Brodu především za arcibiskupského úřadu Arnošta z Pardubic a s tím i rostoucímu sebevědomí jeho obyvatel, které vrcholilo stavbou radnice na počátku 15. století. Autor úspěšně rekonstruuje právní, správní a majetkové poměry Brodu. Detailně D. Trojan zpracoval také poměry na majetku světských feudálů regionu, růst majetku některých z nich na jedné straně a pauperizaci některých starých vladyckých rodin na druhé straně. Stranou neponechal ani majetky pražských patricijů, které lze v této době již konkrétně v pramenech postihnout, i proměny majetku nižších církevních institucí. Závěr kapitoly je věnován majetkovým změnám, k nimž došlo v průběhu husitské revoluce.

Výsledky práce jsou shrnuty v závěru. Práce je vybavena soupisem pramenů a použité literatury a přílohami.

Závěrem mohu konstatovat, že David Trojan využil všechny relevantní prameny a provedl kvalitní analýzu společenských a ekonomických poměrů zkoumaného regionu a získané informace díky dobré znalosti odborné literatury uvedl do širších souvislostí. Tak mohl podat komplexní pohled na Českobrodsko ve vrcholném a pozdním středověku. Zvláště oceňuji tabulky, grafy a mapy v příloze, které názorně dokumentují výsledky práce. Práci považuji za zdařilou.

V Praze 7. dubna 2020.

Prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc.